

ТРАНСФОРМАЦІЇ СУБРЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Процес децентралізації влади в Україні, який розпочато в 2014 р. спираючись на положення Європейської хартії місцевого самоврядування, врегульовано Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [3]. Головною ідеєю є широке застосування принципу субсидіарності в публічному управлінні, тобто вирішення проблемних питань на найближчому до повсякденних потреб людей рівні влади.

У рамках першого етапу децентралізації влади за рахунок внесення змін до змін до Бюджетного та Податкового кодексів України проведено й фінансову децентралізацію, завдяки якій фінансові ресурси місцевих бюджетів зросли в 4 рази з 68,6 млрд грн в 2014 р. до 275 млрд грн в 2019 р.

На цьому ж етапі реформи врегульовано процес формування спроможного базового рівня місцевого самоврядування [1]. Протягом 2015 – 2019 рр. створено 982 об'єднані територіальні громади, до складу яких увійшли понад 4500 колишніх місцевих рад. Запроваджено інститут старост, які представляють інтереси сільських мешканців в раді громади. Із 2018 р. об'єднані територіальні громади отримали у власність майже 1,5 млн га земель сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів.

Посилено мотивації до міжмуніципальної консолідації [2] через механізм вирішення спільних проблем громад. Органам місцевого самоврядування делеговано повноваження з надання базових адміністративних послуг: реєстрації місця проживання, видачі паспортів, державної реєстрації юридичних та фізичних осіб, об'єднань громадян, реєстрації актів цивільного стану, речових прав, вирішення земельних питань тощо.

Протягом 2020 – 2021 рр. заплановано проведення другого етапу децентралізації влади, зокрема «примусове» об'єднання громад і трансформацію адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня. 12 червня 2020 р. Кабінет Міністрів України затвердив новий адміністративно-територіальний устрій базового рівня місцевого самоврядування. Згідно із розпорядженнями Кабінету Міністрів України після місцевих виборів, які відбудуться 25 жовтня 2020 р., більшість існуючих депресивних місцевих рад будуть об'єднані, ставши здатними забезпечувати ефективне управління підпорядкованими територіями та надавати якісні публічні послуги населенню, нести відповідальність за свої дії чи бездіяльність перед громадянами та державою.

Важливим кроком реформи є перехід до трансформації субрегіонального рівня адміністративно-територіального устрою України, в рамках якої громадяни отримають реальну можливість впливати на організацію свого життєвого простору як члени спроможних територіальних громад.

Замість наявних 490 районів в Україні створюється 136 районів [4], адже функціонал районів був однаковий, проте навантаження різнилося через розмір території та кількість мешканців. Наприклад, в Україні було 6 районів з населенням

менше 10 тис. осіб. При цьому у 9 районах проживало понад 100 тис. осіб, а у 3 районах – навіть понад 150 тис. осіб.

Крім того, актуальність реорганізації субрегіонального рівня адміністративно-територіального устрою значно посилив процес формування спроможних об'єднаних територіальних громад, більшість повноважень яких перейшла саме від органів влади районного рівня.

Аналогічно до процесу «примусового» формування нового адміністративно-територіального устрою базового рівня місцевого самоврядування реорганізацію районів заплановано розпочати після місцевих виборів, які відбудуться восени 2020 р. Для цього необхідно затвердити низку законодавчих змін щодо розмежування повноважень і ресурсів між областями та районами, між районами та територіальними громадами. Передбачається, що перехідний період триватиме до середини 2021 р., щоб процес змін адміністративно-територіального устрою був максимально непомітним для людей, а якість і доступність публічних послуг, які надаються на субрегіональному рівні, не знизилася.

На нашу думку, ці процеси створюють стійке підґрунтя для наступних кроків реформи місцевого самоврядування та сприяють прискоренню інших реформ, які є наріжним каменем українського соціуму, зокрема: медичної реформи, реформ освіти, культури, сфери соціальних послуг, енергоефективності тощо.

Список використаних джерел

1. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL : <https://cutt.ly/YfSniCE>.
2. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. URL : <https://cutt.ly/YfSnnsC>.
3. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL : <https://cutt.ly/5fSb8Ez>.
4. Про утворення та ліквідацію районів: постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 № 3650. URL : <https://cutt.ly/zfSWJMY>.

Хожило І.І., Шевцов В.Г.

ВІДКРИТІСТЬ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНИ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ЗРІЗ-2020

Питання відкритості влади для громадян ніколи не втрачає своєї актуальності. Однак, якщо раніше Поняття транспарентності влади розглядалося, переважно, в контексті антикорупційної політики держави, бюджетних відносин тощо і висвітлювалось переважно у працях зарубіжних учених, то в останні роки ця проблематика набуває дедалі більшого поширення в сферах соціально-гуманітарного напрямку, а до розроблення цієї теми долучається все більше вітчизняних дослідників та представників громадського сектору.

Так, до кола проблемних питань, що пов'язані із забезпеченням відкритості влади, багато уваги приділяється такій сфері як охорона здоров'я, яка визнана